

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL
शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम
Effective from Academic Year 2025-26

Programme	Shastri (B.A.)	Name of the Faculty	Sahitya
Semester	6	Total Marks	50(T)+50(I)=100
Subject Name	साहित्यम्-01	Total Hours	60
Subject Code	6101	Total Credits	04
Subject Type	Major -6101 Minor-6401	Paper No	01 & 04

Name of the Text Book :- साहित्यदर्पणः (८,९ परिच्छेदौ, दशमपरिच्छेदे नियतालङ्काराः च)

Course Objectives Student will be able to	<ul style="list-style-type: none"> - काव्यगुणविषये ज्ञानं भविष्यति। - काव्यरीतिविषये ज्ञानं भविष्यति। - अलङ्काराणां स्वरूपज्ञानं भविष्यति। - उदाहरणेषु लक्ष्यलक्षणसमन्वयसामर्थ्यं भविष्यति। - अलङ्कारशास्त्रस्य विविधतत्त्वपरिचयः भविष्यति।
---	--

COURSE CONTENT

UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	अष्टम-नवमपरिच्छेदौ	25	15	1
2	दशमपरिच्छेदस्य नियतालङ्काराः - अनुप्रासः, यमकम्, उपमा, रूपकम्, उत्प्रेक्षा	25	15	1
3	अनन्वयः, अतिशयोक्तिः, अपह्नुतिः, विभावना, विशेषोक्तिः, समासोक्तिः, निदर्शना, दृष्टान्तः	25	15	1
4	प्रतिवस्तूपमा, अर्थान्तरन्यासः, विरोधः, कारणमाला, एकावली, सङ्करः, संसृष्टिः	25	15	1

Course Outcome	<ul style="list-style-type: none"> - काव्यगुणविषये ज्ञानम्। - काव्यरीतिविषये ज्ञानम्। - अलङ्काराणां स्वरूपज्ञानम्। - उदाहरणेषु लक्ष्यलक्षणसमन्वयसामर्थ्यम्। - अलङ्कारशास्त्रस्य विविधतत्त्वपरिचयः।
-----------------------	---

References:	<p>विश्वनाथकृतः साहित्यदर्पणः, सम्पादकः - शेषराज शर्मा रेग्मी, चैखम्बा कृष्णदास अकादमी, वाराणसी</p> <p>विश्वनाथकृतः साहित्यदर्पणः, सम्पादकः - सत्यव्रत सिंह, चैखम्बा प्रकाशन, वाराणसी</p> <p>विश्वनाथकृतः साहित्यदर्पणः, सम्पादकः - शालिग्राम शास्त्री, मोतीलाल बनारसी दास, दिल्ली</p> <p>विश्वनाथकृतः साहित्यदर्पणः, अन्यान्य सम्पादक व प्रकाशन</p>
--------------------	--

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL**शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम**

Effective from Academic Year 2025-26

Programme	Shastri (B.A.)	Name of the Faculty	Sahitya
Semester	6	Total Marks	50(T)+50(I)=100
Subject Name	साहित्यम् – 01	Total Hours	60
Subject Code	6201	Total Credits	04
Subject Type	Major 6201	Paper No	02

Name of the Text Book :- किरातार्जुनीय-महाकाव्यम् (प्रथमः सर्गः, घण्टापथटीकासहितम्)

Course Objectives Student will be able to	<ul style="list-style-type: none">- भारवेः तत्कृतीनां च परिचयः भविष्यति।- महाकाव्यस्य स्वरूपबोधः वैशिष्ट्यबोधश्च भविष्यति।- अर्थगौरवस्य पदार्थभावार्थादीनां च ज्ञानं भविष्यति।- राजनीतिसिद्धान्तानां ज्ञानं भविष्यति।- टीकाद्वारा काव्यार्थज्ञानं भविष्यति।
---	---

COURSE CONTENT

UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	ग्रन्थस्य ग्रन्थकारस्य च परिचयः, भारवेरर्थगौरवम्, महाकाव्यस्य लक्षणानि किरातार्जुनीयस्य महाकाव्यत्वेन मूल्याङ्कनं च	25	15	1
2	प्रथमः सर्गः – १ तः १५ श्लोकाः	25	15	1
3	१६ तः ३० श्लोकाः	25	15	1
4	३१ तः अन्तं यावत्	25	15	1

Course Outcome	<ul style="list-style-type: none">- भारवेः तत्कृतीनां च परिचयः।- महाकाव्यस्य स्वरूपबोधः वैशिष्ट्यबोधश्च।- अर्थगौरवस्य पदार्थभावार्थादीनां च ज्ञानम्।- राजनीतिसिद्धान्तानां ज्ञानम्।- टीकाद्वारा काव्यार्थज्ञानम्।
-----------------------	---

References:	महाकविभारविविचितं किरातार्जुनीयमहाकाव्यम् (घण्टापथटीकासहितम्), सम्पादकः – श्रीबदरीनारायण मिश्र, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशनम्, वाराणसी तथा अन्य सम्पादक / प्रकाशन से प्रकाशित घण्टापथ टीका सहित
--------------------	--

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2025-26

Programme	Shastri (B.A.)	Name of the Faculty	Ved Vedang
Semester	6	Total Marks	50(T)+50(I)=100
Subject Name	वेदः - 02	Total Hours	60
Subject Code	6102	Total Credits	04
Subject Type	Major -6102 Minor-6402	Paper No	01 & 04

Name of the Text Book :- पारस्करगृह्यसूत्रम्

Course Objectives Student will be able to	ग्रन्थोऽयं भारतीयसंस्कृतौ ये संस्काराः उत्सवाः, धर्मघटकाः पदार्थाः विचाराः तत्र च विसंगतेः सम्भावनाः याः काश्चन सम्भाविताः भवन्ति, तेषां विषये निर्णायकं मतं प्रस्तौति येनास्माकं भारतीयजीवनपद्धतेः वेदमूलत्वं अस्तीति छात्रा अवगच्छन्ति इति फलम् ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	प्रथमकाण्डम् (नैमित्तिकहोमविधिं यावत्)	25	15	1
2	प्रथमकाण्डम् (वध्वा भर्तृगृहे गमनं यावत्)	25	15	1
3	प्रथमकाण्डम् (वध्वा भर्तृगृहे गमनमित्यारभ्य अन्नप्राशनं यावत्)	25	15	1
4	द्वितीयकाण्डम्	25	15	1
Course Outcome	● ग्रन्थोऽयं भारतीयसंस्कृतौ ये संस्काराः उत्सवाः, धर्मघटकाः पदार्थाः विचाराः तत्र च विसंगतेः सम्भावनाः याः काश्चन सम्भाविताः भवन्ति, तेषां विषये निर्णायकं मतं प्रस्तौति येनास्माकं भारतीयजीवनपद्धतेः वेदमूलत्वं अस्तीति छात्रा अवगच्छन्ति इति फलम् ।			
References:	➤ पारस्करगृह्यसूत्रम्, हरिहर-गदाधरभाष्यद्वयोपेतम्, विमला हिन्दी व्याख्यासहित, जगदीश चन्द्र मिश्र, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी-२००८ ➤ पारस्करगृह्यसूत्रम्, भाष्यद्वयोपेतम्, शशिप्रभानामहिन्दीव्याख्याविभूषितम्, डॉ.जमुना पाठक, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी-२२१००१ ➤ पारस्करगृह्यसूत्रम्, हिन्दी व्याख्यासहित, डॉ. सुधाकर मालवीय, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी-२००८, सं. २०१८			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL**शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम**

Effective from Academic Year 2025-26

Programme	Shastri (B.A.)	Name of the Faculty	Ved Vedang
Semester	6	Total Marks	50(T)+50(I)=100
Subject Name	वेदः - 02	Total Hours	60
Subject Code	5202	Total Credits	04
Subject Type	Major 6202	Paper No	02

Name of the Text Book :- सामवेदः (पूर्वार्चिके आग्नेयपर्वणः प्रथमाध्यायस्य सप्तमखण्डं यावत्) पाणिनीयशिक्षा च

Course Objectives Student will be able to	<ul style="list-style-type: none">सामवेदीयगायनपद्धतिवैशिष्ट्येन सह आधुनिकसङ्गीतशास्त्रेण अस्य सम्बन्धज्ञानाय स्तोभ-स्तोत्रादि-सोमयागीयप्रक्रियाज्ञानाय च ग्रन्थोऽयं पाठ्यक्रमे निर्धारितः ।अस्मिन् विषये निर्धारितस्य 'पाणिनीयशिक्षा' इत्यस्य ग्रन्थस्य अध्ययनेन छात्राः वर्णोच्चारणस्य सूक्ष्मताः ज्ञास्यन्ति।
---	--

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	सामवेदसंहितायाः पूर्वार्चिकस्य आग्नेयपर्वणः प्रथमाध्यायस्य प्रथमतः तृतीयखण्डं यावत् (सायणभाष्यम्)	25	15	1
2	सामवेदसंहितायाः पूर्वार्चिकस्य आग्नेयपर्वणः प्रथमाध्यायस्य चतुर्थपञ्चमखण्डं यावत् (सायणभाष्यम्)	25	15	1
3	सामवेदसंहितायाः पूर्वार्चिकस्य आग्नेयपर्वणः प्रथमाध्यायस्य षष्ठसप्तमखण्डं यावत् (सायणभाष्यम्)	25	15	1
4	पाणिनीयशिक्षा	25	15	1

Course Outcome	<ul style="list-style-type: none">सामवेदीयगायनपद्धतिवैशिष्ट्येन सह आधुनिकसङ्गीतशास्त्रेण अस्य सम्बन्धज्ञानाय स्तोभ-स्तोत्रादि-सोमयागीयप्रक्रियाज्ञानाय च ग्रन्थोऽयं पाठ्यक्रमे निर्धारितः ।अस्मिन् विषये निर्धारितस्य 'पाणिनीयशिक्षा' इत्यस्य ग्रन्थस्य अध्ययनेन छात्राः वर्णोच्चारणस्य सूक्ष्मताः ज्ञास्यन्ति ।
-----------------------	---

References:	<ul style="list-style-type: none">सायणभाष्यसहिता सामवेदसंहिता, हिन्दीभाषानुवादसंवलिता, पं रामस्वरूपशर्मा गौड, चौखम्बा विद्याभवन, वराणसी, सं. २०११पाणिनीयशिक्षा, बालकृष्ण शर्मा, कालिदास अकादमी, उज्जैन, वि.सं. २०५०पाणिनीयशिक्षा, शिवराज आचार्य, कौण्डिन्यायन, चौखम्बा विद्याभवन, वराणसी ।पाणिनीयशिक्षा, विद्यासागर, डॉ. दमोदर महतो, मोतिलाल बनारसी दास, दिल्ली।पाणिनीयशिक्षा, वाचस्पतिः डॉ. दिव्यचेतन ब्रह्मचारी, चौखम्बा संस्कृतपुस्तकालय, २०१७
--------------------	---

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2025-26

Programme	Shastri (B.A.)	Name of the Faculty	Puran
Semester	6	Total Marks	50(T)+50(I)=100
Subject Name	पुराणेतिहासः - 03	Total Hours	60
Subject Code	6103	Total Credits	04
Subject Type	Major -6103 Minor-6403	Paper No	01 & 04

Name of the Text Book :- श्रीमद्भागवतमहापुराणम्, सप्तमः स्कन्धः(नियतांशः), मार्कण्डेयपुराणम्, दुर्गासप्तशती (सम्पूर्णा)

Course Objectives Student will be able to	<ul style="list-style-type: none">विविधानामाचार्याणां दृष्ट्या भागवतस्य महत्त्वं ज्ञास्यन्ति ।ऊतिलीलायाः सारं ज्ञास्यन्ति ।असुरस्वभावे के दोषाः ? के च गुणाः ? तान् ज्ञास्यन्ति ।भक्तिप्रवरस्य चरित्रं ज्ञास्यन्ति ।
---	---

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	श्रीमद्भागवतमहापुराणम्, सप्तमः स्कन्धः, प्रह्लादचरित्रम् अध्यायाः ६ तः १०	25	15	1
2	मार्कण्डेयपुराणम्, दुर्गासप्तशती प्रथममध्यमचरित्रे (अध्यायाः १तः४)	25	15	1
3	मार्कण्डेयपुराणम्, दुर्गासप्तशती उत्तमचरित्रम् (अध्यायाः ५ तः ०८)	25	15	1
4	मार्कण्डेयपुराणम्, दुर्गासप्तशती उत्तमचरित्रम् (अध्यायाः ९ तः १३)	25	15	1

Course Outcome	<ul style="list-style-type: none">नारद-युधिष्ठिरयोः संवादेन संवादकौशल्यं विकसितं भविष्यति ।नारद-प्रह्लादयोः संवादेन गुरु-शिष्यपरम्परायाः ज्ञानं भविष्यति ।असुरकुलोत्पन्नस्य प्रह्लादस्य गुणान् ज्ञास्यन्ति ।मार्कण्डेयपुराणे शक्त्युपासनां पठिष्यन्ति ।
-----------------------	--

References:	<ol style="list-style-type: none">अनेकटीकोपेतभागवतम् ।श्रीमद्भागवतमहापुराणम्, गीताप्रेस गोरखपुर प्रकाशनम् ।श्रीशुकसंहिता ।मार्कण्डेयपुराणम्, गीताप्रेस, गोरखपुर ।दुर्गासप्तशती, गीताप्रेस, गोरखपुर ।
--------------------	--

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL**शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम**

Effective from Academic Year 2025-26

Programme	Shastri (B.A.)	Name of the Faculty	Puran
Semester	6	Total Marks	50(T)+50(I)=100
Subject Name	पुराणेतिहासः – 03	Total Hours	60
Subject Code	6203	Total Credits	04
Subject Type	Major 6203	Paper No	02

Name of the Text Book :- महाभारतम्, आपद्धर्मपर्व (नियताध्यायाः)

Course Objectives

Student will be able to

- आपद्धस्तस्य नृपस्य कर्तव्यम्, धर्मस्य सूक्ष्मां गतिं, बलस्य च महत्त्वं ज्ञास्यन्ति।
- धनव्यवस्थापनम्, दूरदर्शित्वम्, तत्कालज्ञत्वम्, दीर्घसूत्रत्वम् इत्येतेषां मत्स्यकथाधारेण वृत्तं ज्ञास्यन्ति।
- कूटनीतिम्, आपत्कालधर्मान्, शरणागतस्य रक्षणम् इत्येतेषां विषये ज्ञास्यन्ति।
- वृक्षस्य महिमानम्, अनर्थानां मूलं लोभः, महापुरुषाणां श्रेष्ठलक्षणानि इत्येतेषां विषये ज्ञानं प्राप्स्यन्ति।
- संयमस्य, तपसः, दमस्य, कामक्रोधादित्रयोदशदोषाणां निवारणम्, पुरुषार्थचतुष्टयबोधम्, मित्रताविषये च महाभारतोक्तान्संवादान्ज्ञास्यन्ति।

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	महाभारतम्, आपद्धर्मपर्व अध्यायाः १३१ तः १३५	25	15	1
2	अध्यायाः १५८ तः १६०	25	15	1
3	अध्यायाः १६१ तः १६३	25	15	1
4	अध्यायाः १६५ तः १६८	25	15	1

Course Outcome

- आपद्धस्तस्य नृपस्य कर्तव्यम्, धर्मस्य सूक्ष्मां गतिं, बलस्य च महत्त्वं ज्ञास्यन्ति।
- धनव्यवस्थापनम्, दूरदर्शित्वम्, तत्कालज्ञत्वम्, दीर्घसूत्रत्वम् इत्येतेषां मत्स्यकथाधारेण वृत्तं ज्ञास्यन्ति।
- कूटनीतिम्, आपत्कालधर्मान्, शरणागतस्य रक्षणम् इत्येतेषां विषये ज्ञास्यन्ति।
- वृक्षस्य महिमानम्, अनर्थानां मूलं लोभः, महापुरुषाणां श्रेष्ठलक्षणानि इत्येतेषां विषये ज्ञानं प्राप्स्यन्ति।
- संयमस्य, तपसः, दमस्य, कामक्रोधादित्रयोदशदोषाणां निवारणम्, पुरुषार्थचतुष्टयबोधम्, मित्रताविषये च महाभारतोक्तान्संवादान्ज्ञास्यन्ति।

References:

1. महाभारतम्, भाण्डारकर ऑरिएन्टल इन्स्टिट्यूट ऑफ पुणे
2. महाभारतम्, गीताप्रेस गोरखपुर

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2025-26

Programme	Shastri (B.A.)	Name of the Faculty	Vyakaran
Semester	6	Total Marks	50(T)+50(I)=100
Subject Name	नव्यव्याकरणम् - 04	Total Hours	60
Subject Code	6104	Total Credits	04
Subject Type	Major -6104 Minor-6404	Paper No	01 & 04

Name of the Text Book :- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी महाभाष्यम् ।

Course Objectives Student will be able to	<ol style="list-style-type: none"> 1. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कृत्-प्रत्ययानां कर्तरि कारके विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। 2. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कर्तृभिन्ने कारके कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। 3. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः भावेऽर्थे कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। 4. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां विशेषपंक्तीनां (फक्तीनाम्) अर्थज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। 5. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणप्रयोगे समर्थाः भविष्यन्ति। 6. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च प्रत्युदाहरणज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। 7. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणेषु समन्वयज्ञाने प्रत्युदाहरणेषु असमन्वयज्ञाने समर्थाः भविष्यन्ति। 8. महाभाष्यस्य पशुपशाह्निके वर्णितं गोपदार्थ-ज्ञानं, वैयाकरणमतानुसारं शब्दार्थ-ज्ञानं, नैयायिकमतानुसारं शब्दार्थ-ज्ञानं, मुख्यप्रयोजनज्ञानं गौणप्रयोजनज्ञानञ्च प्राप्स्यन्ति। 9. महाभाष्यस्य पशुपशाह्निके वर्णितं व्याकरणस्य रचनाप्रक्रियाज्ञानं, सिद्धे शब्दार्थसम्बन्धे वार्तिकज्ञानं, शब्दस्य शास्त्रबोधपूर्वकप्रयोगे ज्ञाने च धर्मं, व्याकरणपदार्थज्ञानं, सविस्तरं वर्णानाम् उपदेशज्ञानञ्च प्राप्स्यन्ति।
---	---

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	उत्तरकृदन्तप्रकरणम् - 3343 तः 3386 पर्यन्तम्।	25	15	1
2	महाभाष्ये पशुपशाह्निकादारभ्य यो वा इमाम् इति सप्तमं गौणप्रयोजनं यावत्।	25	15	1
3	चत्वारि इति अष्टमाद् गौणप्रयोजनादारभ्य यदि तर्हि लोक एषु प्रमाणम्, किं शास्त्रेण क्रियते इति महाभाष्यस्थपङ्क्तिं यावत्।	25	15	1
4	लोकतोऽर्थप्रयुक्ते शब्दप्रयोगे शास्त्रेण धर्मनियमः इति वार्तिकादारभ्य पशुपशाह्निकस्य समाप्तिं यावत्।	25	15	1

Course Outcome	<ol style="list-style-type: none"> 1. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कृत्-प्रत्ययानां कर्तरि कारके विधानज्ञानम्। 2. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः कर्तृभिन्ने कारके कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञानम्। 3. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितसूत्रैः वार्तिकैश्च धातुभ्यः भावेऽर्थे कृत्-प्रत्ययानां विधानज्ञानम्। 4. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां विशेषपंक्तीनां (फक्तीनाम्) ज्ञानम्। 5. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणज्ञानम्। 6. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च प्रत्युदाहरणज्ञानम्। 7. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य निर्धारितानां सूत्राणां वार्तिकानाञ्च उदाहरणेषु समन्वयज्ञानं प्रत्युदाहरणेषु असमन्वयज्ञानम्। 8. महाभाष्यस्य पशुपशाह्निके वर्णितं गोपदार्थ-ज्ञानं, वैयाकरणमतानुसारं शब्दार्थ-ज्ञानं, नैयायिकमतानुसारं शब्दार्थ-ज्ञानं, मुख्यप्रयोजनज्ञानं गौणप्रयोजनज्ञानञ्च । 9. महाभाष्यस्य पशुपशाह्निके वर्णितं व्याकरणस्य रचनाप्रक्रियाज्ञानं, सिद्धे शब्दार्थसम्बन्धे वार्तिकज्ञानं, शब्दस्य शास्त्रबोधपूर्वकप्रयोगे ज्ञाने च धर्मः, व्याकरणपदार्थज्ञानं, सविस्तरं वर्णानाम् उपदेशज्ञानञ्च।
-----------------------	---

References:	<ol style="list-style-type: none"> 1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता, सम्पादक - श्रीमद्द्विरिधरशर्मा, श्रीपरमेश्वरानन्दशर्मा, मोतीलाल बनारसीदास, नई दिल्ली। 2. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी श्रीधरमुखोल्लासिनी हिंदी व्याख्या-समन्विता, व्याख्याकार - श्रीगोविन्दाचार्य (7 खंड), चौखंबा सुरभारती
--------------------	--

प्रकाशन, वाराणसी।

3. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (मूल मात्र), सम्पादक - गोपालदत्त पांडेय, चौखंबा विद्याभवन, वाराणसी।
4. लघुसिद्धान्तकौमुदी- भीमसेन शास्त्री
5. कृत्प्रत्ययविमर्शः- प्रो. गोपबन्धु मिश्र प्राप्तिस्थानम्- संस्कृतप्रचारपरिषद्, मारुतिमन्दिरम्, प्रकाशपुरी आरा (बिहार)-802301 अन्य प्राप्तिस्थान- चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी-221001। दूरभाष- 0542-2420404 चौखम्बा ओरियन्टालिया, वाराणसी-221001। दूरभाष- 0542-2333476, 2334356
6. व्याकरणमहाभाष्यम्, प्रदीप, उद्योत एवं छाया टीका सहित, प्रथम भाग (नवाह्निक), चौखम्बा, वाराणसी।
7. भगवत्पतञ्जलि-विरचित व्याकरण महाभाष्य (प्रथम नवाह्निक), चारुदेव शास्त्री, मोतिलाल बनारसीदास, नई दिल्ली।
8. व्याकरण-महाभाष्यम्, हिन्दीव्याख्याकारः सम्पादकश्च- प्रो. जयशङ्करलालत्रिपाठी, कृष्णदास अकादमी।
9. व्याकरणमहाभाष्यम्, टीकाकारः सम्पादकश्च- डॉ. हरिनारायण तिवारी, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2025-26

Programme	Shastri (B.A.)	Name of the Faculty	Vyakaran
Semester	6	Total Marks	50(T)+50(I)=100
Subject Name	नव्यव्याकरणम् - 04	Total Hours	60
Subject Code	6204	Total Credits	04
Subject Type	Major 6204	Paper No	02

Name of the Text Book :- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी परिभाषेन्दुशेखरश्च।

Course Objectives Student will be able to	<ol style="list-style-type: none">1. शास्त्रत्वसम्पादकप्रकरणस्थानां शास्त्रत्वसम्पादिकानां 1-15 परिभाषाणां शास्त्रत्वसम्पादकत्वज्ञानं भविष्यति।2. शास्त्रत्वसम्पादकप्रकरणस्थानां शास्त्रत्वसम्पादिकानां 1-15 परिभाषाणाम् अवतरणज्ञानं भविष्यति।4. शास्त्रत्वसम्पादकप्रकरणस्थानां शास्त्रत्वसम्पादिकानां 1-15 परिभाषाणाम् अर्थज्ञानं भविष्यति।5. शास्त्रत्वसम्पादकप्रकरणस्थानां शास्त्रत्वसम्पादिकानां 1-15 परिभाषाद्वारा समस्यासमाधानं भविष्यति।6. शास्त्रत्वसम्पादकप्रकरणस्थानां शास्त्रत्वसम्पादिकानां 1-15 परिभाषाणाम् उत्पत्तिज्ञानं भविष्यति।7. शास्त्रत्वसम्पादकप्रकरणस्थानां शास्त्रत्वसम्पादिकानां 1-15 परिभाषाणां सम्पूर्णं ज्ञानं भविष्यति।8. वैदिकप्रकरणम् प्रथम-द्वितीयाध्यायस्थैः 3387 तः 3402 पर्यन्तं सूत्रादिभिः लौकिकातिरिक्तवैदिकशब्दानां प्रक्रियापूर्वकं ज्ञानं भविष्यति।
---	--

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	परिभाषेन्दुशेखरः - 1 तः 5 परिभाषां यावत्।	25	15	1
2	परिभाषेन्दुशेखरः - 6 तः 11 परिभाषां यावत्।	25	15	1
3	परिभाषेन्दुशेखरः - 12 तः 15 परिभाषां यावत्।	25	15	1
4	वैदिकप्रकरणम् - 3387 तः 3402 सूत्रपर्यन्तम्।	25	15	1

Course Outcome	<ol style="list-style-type: none">1. शास्त्रत्वसम्पादकप्रकरणस्थानां शास्त्रत्वसम्पादिकानां 1-15 परिभाषाणां शास्त्रत्वसम्पादकत्वज्ञानम्।2. शास्त्रत्वसम्पादकप्रकरणस्थानां शास्त्रत्वसम्पादिकानां 1-15 परिभाषाणाम् अवतरणज्ञानम्।4. शास्त्रत्वसम्पादकप्रकरणस्थानां शास्त्रत्वसम्पादिकानां 1-15 परिभाषाणाम् अर्थज्ञानम्।5. शास्त्रत्वसम्पादकप्रकरणस्थानां शास्त्रत्वसम्पादिकानां 1-15 परिभाषाद्वारा समस्यासमाधानम्।6. शास्त्रत्वसम्पादकप्रकरणस्थानां शास्त्रत्वसम्पादिकानां 1-15 परिभाषाणाम् उत्पत्तिज्ञानम्।7. शास्त्रत्वसम्पादकप्रकरणस्थानां शास्त्रत्वसम्पादिकानां 1-15 परिभाषाणां सम्पूर्णं ज्ञानम्।8. वैदिकप्रकरणम् प्रथम-द्वितीयाध्यायस्थैः 3387 तः 3402 पर्यन्तं सूत्रादिभिः लौकिकातिरिक्तवैदिकशब्दानां प्रक्रियापूर्वकं ज्ञानम्।
-----------------------	--

References:	<ol style="list-style-type: none">1. परिभाषेन्दुशेखर, सुबोधिनी हिन्दी व्याख्या सहित, लेखक - आचार्य विश्वनाथ मिश्र, चौखम्बा, वाराणसी।2. परिभाषेन्दुशेखर, म. म. तात्याशास्त्रीकृत भूति टीका, चौखम्बा, वाराणसी।3. वैद्यनाथकृतगदाटीकीसंवलितः परिभाषेन्दुशेखरः (पी. डी. एफ.) रूप में उपलब्ध।4. परिभाषेन्दुशेखरः, मूलमात्रम्, (पी. डी. एफ.) रूप में उपलब्ध तथा प्रकाशक- वासुदेव बालकृष्ण पटवर्धन, राजराजेश्वरी प्रेस-पुस्तकालय दुर्गाघाट, वाराणसी।5. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता, सम्पादक - श्रीमद्विरिधरशर्मा, श्रीपरमेश्वरानन्दशर्मा, मोतिलाल बनारसीदास, नई दिल्ली।6. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (मूल मात्र), सम्पादक - गोपालदत्त पांडेय, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।7. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (वैदिक प्रक्रिया), सरल हिंदीव्याख्योपेता, लेखक - डॉ. उमाशङ्कर शर्मा 'ऋषि', चौखम्बाविद्याभवन, वाराणसी।
--------------------	---

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2025-26

Programme	Shastri (B.A.)	Name of Faculty	Ved Vedang
Semester	6	Total Marks	50(T)+50(I)=100
Subject Name	Falit Jyotish -05	Total Hours	60
Subject Code	6105	Total Credits	04
Subject Type	Major -6105 Minor-6405	Paper No	01 & 04

Name of the Text Book :- बृहद्वास्तुमाला

Course Objectives Student will be able to	वास्तुशास्त्रस्य ज्ञानार्थम्।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	प्रारम्भतः आयादिविचारपर्यन्तम्	25	15	1
2	गणनाविचारतः नृपादिनां गृहप्रभागपर्यन्तम्	25	15	1
3	गृहप्रवेशनिर्णयतः प्रासादलक्षणपर्यन्तम्	25	15	1
4	प्रतिष्ठामुहूर्ततः समाप्तिपर्यन्तम्	25	15	1
Course Outcome	<ul style="list-style-type: none">• वास्तुशास्त्रस्य ज्ञानं क्रियते।• गृहायुषः विचारः क्रियते।• भूमिगुणज्ञानस्य विचारः क्रियते।• विभिन्नवास्तुतथ्यानां ज्ञानं क्रियते।			
References:	➤ बृहद्वास्तुमाला, श्री रामनिहोर द्विवेदी एवं डॉ. ब्रह्मानन्द त्रिपाठी, चौखम्भा विद्याभवन, वाराणसी			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2025-26

Programme	Shastry (B.A.)	Name of Faculty	Ved Vedang
Semester	6	Total Marks	50(T)+50(I)=100
Subject Name	Falit Jyotish – 05	Total Hours	60
Subject Code	6205	Total Credits	04
Subject Type	Major 6205	Paper No	02

Name of the Text Book :- जातकालङ्कारः

Course Objectives Student will be able to	<ul style="list-style-type: none">• विभिन्नरोगानां योगलक्षणज्ञानार्थम्।• गणेशदैवज्ञमते भावफलज्ञानार्थम्।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	प्रारम्भतः द्वितीयाध्यायपर्यन्तम्	25	15	1
2	तृतीयोऽध्यायतः चतुर्थाध्यायपर्यन्तम्	25	15	1
3	पञ्चमोऽध्यायः	25	15	1
4	षष्ठमोऽध्यायतः समाप्तिपर्यन्तम्	25	15	1
Course Outcome	<ul style="list-style-type: none">• भावानां पर्यायनाम्नां ज्ञानं क्रियते।• लघ्नादिभावेषु शुभाशुभग्रहवशात् शुभाशुभफलस्य ज्ञानं क्रियते।• नेत्ररोगस्य योगलक्षणं ज्ञास्यते।• भावेषु ग्रहयुतिवशात् फलज्ञानं भवति।			
References:	<ul style="list-style-type: none">➤ जातकालङ्कारः पं कपिलेश्वरशास्त्री, चौखम्भा संस्कृत भवन, वाराणसी➤ जातकालङ्कारः, डॉ. सुरकान्त झा, ठाकुर प्रसाद पुस्तक भण्डार, वाराणसी➤ जातकालङ्कारः, दीनानाथ झा, चौखम्भा संस्कृत भवन, वाराणसी➤ जातकालङ्कारः, डॉ. सत्येन्द्र मिश्रः, चौखम्भा सुरभारती, वाराणसी			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2025-26

Programme	Shastri (B.A.)	Name of Faculty	Darshan
Semester	6	Total Marks	50(T)+50(I)=100
Subject Name	Sarvadarshan - 09	Total Hours	60
Subject Code	6109	Total Credits	04
Subject Type	Major -6109 Minor-6409	Paper No	01 & 04

Name of the Text Book :- वेदान्तपरिभाषा (अर्थापत्तिपरिच्छेदादारभ्य आन्तम्)

Course Objectives Student will be able to	<ul style="list-style-type: none">वेदान्तदर्शनसम्मतानां प्रमाणानां ज्ञानार्थम्।अद्वैतवेदान्तसम्मतप्रमाणनिरूपणेन तच्छैल्याः अभिज्ञानार्थम्।वेदान्तदर्शनस्य पारिभाषिकपदानां परिचयार्थम्।वेदान्तदर्शनानुसारं शाब्दबोधस्य प्रक्रियायाः ज्ञानार्थम्।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	अर्थापत्तिपरिच्छेदः	25	15	1
2	अनुपलब्धिपरिच्छेदः	25	15	1
3	विषयपरिच्छेदः	25	15	1
4	प्रयोजनपरिच्छेदः	25	15	1
Course Outcome	<ul style="list-style-type: none">वेदान्तदर्शनानुसारम् अर्थापत्तिप्रमाणस्य ज्ञानं भवति।वेदान्तदर्शनानुसारम् अनुपलब्धिप्रमाणस्य ज्ञानं भवति।वेदान्तदर्शने प्रतिपादितविषयाणां ज्ञानं भवति।वेदान्तदर्शनस्य प्रयोजनस्य अवबोधः जायते।प्रमाणनिरूपणेन विषयप्रतिपादनशैल्याः ज्ञानं जायते।			
References:	<ul style="list-style-type: none">वेदान्तपरिभाषा (शिखामणि मणिप्रभाटीका सहिता), राष्ट्रिय संस्कृत संस्थान, नव देहलीवेदान्तपरिभाषा, सम्पादक - डॉ. जानकीशरण आचार्य, श्रीसोमनाथ संस्कृत विश्वविद्यालय, वेरावलवेदान्तपरिभाषा, व्याख्याकार - गजानन शास्त्री मुसलगांवकर, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसीवेदान्तपरिभाषा, व्याख्याकार - केशवलाल वि. शास्त्री, चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान, वाराणसी			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2025-26

Programme	Shastri (B.A.)	Name of Faculty	Darshan
Semester	6	Total Marks	50(T)+50(I)=100
Subject Name	Sarvadarshan -09	Total Hours	60
Subject Code	6209	Total Credits	04
Subject Type	Major 6209	Paper No	02

Name of the Text Book :- भगवद्गीता - द्वितीयोऽध्यायः (रामानुजभाष्ययुता)

Course Objectives Student will be able to	<ul style="list-style-type: none">वेदान्तस्य विभिन्नानामाचार्याणां दार्शनिकचिन्तनस्य परिचयहेतवे।रामानुजाचार्यविरचितश्रीमद्भगवद्गीताभाष्यस्य सेश्वरदर्शनेष्वग्रगण्यत्वात् तस्याध्ययन-अध्यापनेनान्यत्रापि सेश्वरदर्शनग्रन्थेषु सुलभप्रवेशहेतवे।श्रीमद्भगवद्गीताया भारतीयदर्शने बहुस्वीकृतशास्त्रत्वात् तस्याः अध्ययनेन नैकग्रन्थानां पठन-पाठनद्वारोद्घाटनाय।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	द्वितीयाध्याये १-२० श्लोकाः	25	15	1
2	द्वितीयाध्याये २१-४२ श्लोकाः	25	15	1
3	द्वितीयाध्याये ४३- ५७ श्लोकाः	25	15	1
4	द्वितीयाध्याये ५८-७२ श्लोकाः	25	15	1
Course Outcome	<ul style="list-style-type: none">रामानुजभाष्यानुसारं भगवद्गीतायाः द्वितीयाध्यायस्य साङ्ख्ययोगस्य सम्पूर्णं ज्ञानं भवति।आत्मस्वरूपस्य ज्ञानम्, स्थितप्रज्ञस्य लक्षणानि, दुःखकारणानि, दुःखविच्छेदस्य उपायाः, साङ्ख्यसम्बद्धविषयाः इत्यादिविषयाणां च ज्ञानं भवति।			
References:	<ul style="list-style-type: none">➤ श्रीमद्भगवद्गीता, श्रीरामानुजभाष्य हिन्दी अनुवाद सहित, अनुवादक : श्रीहरिकृष्ण गोयन्दका, प्रकाशक - गीताप्रेस, गोरखपुर➤ भगवद्गीताभाष्यम्, प्रकाशक- अकादमी ऑफ संस्कृत रीसर्च, मेलकोट➤ श्रीमद्भगवद्गीता (शाङ्करभाष्याद्येकाशटीकोपेता), सम्पादक : गजानन शंभू साधले, परिमल पब्लिकेशन, नव देहली			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL
शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम
Effective from Academic Year 2025-26

Programme	Shastri (B.A.)	Name of the Faculty	Darshan
Semester	6	Total Marks	50(T)+50(I)=100
Subject Name	SARVA DARSHAN-01	Total Hours	60
Subject Code	6309	Total Credits	04
Subject Type	Major 6309	Paper No	3

Name of the Text Book :- वेदान्तसारः (सदानन्दयतिविरचितः)

Course Objectives Student will be able to	<ul style="list-style-type: none"> वेदान्तदर्शनस्य प्रकरणग्रन्थत्वात् जिज्ञासूनां कृते वेदान्तदर्शने प्रवेशाय सौलभ्यं भविष्यति । वेदान्तदर्शनानुसारम् अधिकारिनिरूपणम्, साधनचतुष्टयम्, जगतः उत्पत्तिप्रक्रिया, पञ्चीकरणप्रक्रिया, लक्षणा, महावाक्यार्थविचारः, जीवन्मुक्तिः इत्यादिविषयाणां सरलतया ज्ञानं भविष्यति । वेदान्तदर्शनस्य पारिभाषिकपदानाम् अर्थज्ञानं भविष्यति ।
---	--

COURSE CONTENT

UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	प्रारम्भतः अध्यारोपलक्षणपर्यन्तो भागः	25	15	1
2	अज्ञानलक्षणनिरूपणात् सूक्ष्म शरीरनिरूपणपर्यन्तो भागः	25	15	1
3	पञ्चीकरणप्रक्रियानिरूपणात् आत्मस्वरूप निरूपणपर्यन्तो भागः	25	15	1
4	अपवादस्वरूपनिरूपणात् ग्रन्थसमाप्तिं यावत्	25	15	1

Course Outcome	<ul style="list-style-type: none"> वेदान्तदर्शनस्य प्रकरणग्रन्थत्वात् जिज्ञासूनां कृते वेदान्तदर्शने प्रवेशाय सौलभ्यं भवति । वेदान्तदर्शनानुसारम् अधिकारिनिरूपणम्, साधनचतुष्टयम्, जगतः उत्पत्तिप्रक्रिया, पञ्चीकरणप्रक्रिया, लक्षणा, महावाक्यार्थविचारः, जीवन्मुक्तिः इत्यादिविषयाणां सरलतया ज्ञानं भवति । वेदान्तदर्शनस्य पारिभाषिकपदानाम् अर्थज्ञानं भवति ।
-----------------------	--

References :	<p>1 वेदान्तसारः, सं.आचार्य बदरीनाथ शुक्ल, मोतीलाल बनारसीदास, दिल्ली</p> <p>2 वेदान्तसारः, व्या.राकेश शास्त्री, परिमल पब्लिकेशन्स, नई दिल्ली</p> <p>3 वेदान्तसारः, सं.प्रो. सच्चिदानन्द मिश्र, दक्षिणामूर्ति मठ प्रकाशन, वाराणसी</p>
---------------------	--

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2025-26

Programme	Shastri (B.A.)	Name of the Faculty	Vyakaran
Semester	6	Total Marks	50(T)+50(I)=100
Subject Name	NAVYA VYAKARAN-01	Total Hours	60
Subject Code	6304	Total Credits	04
Subject Type	Major 6304	Paper No	3

Name of the Text Book :- अष्टाध्यायीभाष्यप्रथमावृत्तिः

Course Objectives Student will be able to	<p>अस्य पाठ्यक्रमस्य अध्ययनेन छात्राः –</p> <ul style="list-style-type: none"> • व्याकरणशास्त्रे कारकव्यवस्थायाः परिचयं प्राप्स्यन्ति। • शुद्धवाक्यरचनायै अपेक्षितान् कांश्चन नियमान् ज्ञास्यन्ति। • कारकोपपदविभक्तीः ज्ञास्यन्ति।
---	---

COURSE CONTENT

UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	कारके, ध्रुवमपायेऽपादानम्, भीत्रार्थानां भयहेतुः, आख्यातोपयोगे, जनिकर्तुः प्रकृतिः, भुवः प्रभवः, कर्मणा यमभिप्रेति स सम्प्रदानम्, रुच्यर्थानां प्रीयमाणः, धारेरुक्तमर्णः, स्पृहेरीप्सितः, क्रुधदुहेर्प्यासूयार्थानां यं प्रति कोपः, साधकतमं करणम्, आधारोऽधिकरण, अधिशीङ्स्थासां कर्म, अभिनिविशश्च, उपावध्याङ्वासः।	25	15	1
2	कर्तुरीप्सिततमं कर्म, अकथितं च, हृक्रोरन्यतरस्याम्, स्वतन्त्रः कर्ता, तत्प्रयोजको हेतुश्च, अनभिहिते, कर्मणि द्वितीया, कालाध्वनोरत्यन्तसंयोगे, चतुर्थी सम्प्रदाने, क्रियार्थोपपदस्य च कर्मणि स्थानिनः, नमःस्वस्तिस्वाहास्वधालं वषड्योगाच्च, कर्तृकरणयोस्तृतीया, सहयुक्तेऽप्रधाने, येनाङ्गविकारः, अपादाने पञ्चमी, पृथग्विनानानाभिस्तृतीयान्यतरस्याम्, सप्तम्यधिकरणे च, प्रातिपदिकार्थलिङ्गपरिमाणवचनमात्रे प्रथमा, सम्बोधने च, षष्ठी शेषे।	25	15	1
3	अइउण्, ऋलृक्, एओङ्, ऐऔच्, ह्यवरट्, लण्, जमङ्गणम्, झभञ्, घढधप्, जवगडदशु, खफछठथचटतव्, कपय्, शपसर, हल्, वृद्धिरादैच्, अदेङ् गुणः, अलोऽन्त्यात् पूर्व उपधा, भूवादयो धातवः, उपदेशेऽजनुनासिक इत्, हलन्त्यम्, आदिर्जिटुडवः, षः प्रत्ययस्य, चुटू, लशक्वतद्धिते, तस्य लोपः, कृत्याः, तव्यत्तव्यानीयरः, अचो यत्, ण्वुल्तुचौ, इगुपधजाप्रीकिरः कः, आतश्चोपसर्गे, कर्मण्यण्, आतोऽनुपसर्गे कः, मनः।	25	15	1
4	निष्ठा, स्पृहिगृहिपतिदयिनिद्रातन्द्राश्रद्धाभ्य आलुच्, धः कर्मणि घृन्, दाम्नीशसयुजस्तुदसिचमिहपतदशनहः करणे, तुमुण्वुलौ क्रियायां क्रियार्थायाम्, भावे, अकर्तरि च कारके संज्ञायाम्, डिवतः क्त्रिः, टिवतोऽथुच्, उपसर्गे घोः किः, स्त्रियां क्तिन्, नपुंसके भावे क्तः, ल्युट् च, करणाधिकरणयोश्च, आतो युच्, समानकर्तृकयोः पूर्वकाले, आभीक्ष्ण्ये णमुल् च, तयोरेव कृत्यत्तखलर्थाः।	25	15	1

Course Outcome	<ul style="list-style-type: none"> • व्याकरणशास्त्रे कारकव्यवस्थायाः परिचयः। • शुद्धवाक्यरचनायै अपेक्षितानां केषाञ्चन नियमानां ज्ञानम्। • कारकोपपदविभक्तीनां ज्ञानम्।
References :	<ul style="list-style-type: none"> ➤ वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता, सम्पादक - श्रीमद्विरिधरशर्मा, श्रीपरमेश्वरानन्दशर्मा, मोतिलाल बनारसीदास, नई दिल्ली। ➤ वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी श्रीधरमुखोल्लासिनी हिंदी व्याख्या-समन्विता, व्याख्याकार - श्रीगोविन्दाचार्य (7 खंड), चौखंबा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी। ➤ वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (मूल मात्र), सम्पादक - गोपालदत्त पांडेय, चौखंबा विद्याभवन, वाराणसी। लघुसिद्धान्तकौमुदी- भीमसेन शास्त्री (तृतीयखण्डः)

- (१) पेपर नंबर-3 मां विद्यार्थीओअे व्याकरण अथवा दर्शन विषय अने मांथी कोई अेक विषय परसंठ करवानो रडेसे.
- (२) विद्यार्थीअे बे पेपर (१ अने २) मुष्य विषयना तथा अेक पेपर -4 गौशु विषयना लशुवाना रडेसे.
- (३) मुष्य विषयनुं पेपर- १ उशे ते ७ पेपर गौशुमां पेपर-४ नुं रडेसे.

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL
शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम
Effective from Academic Year 2025-26

Programme	Shastri (B.A.)	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	6	Total Marks	25(T)+25(I)=50
Subject Name	ગુજરાતી	Total Hours	30
Subject Code	6536	Total Credits	02
Subject Type	AEC-6536	Paper No	5

Name of the Text Book :- ગુજરાતી વ્યાકરણ, સર્જન કૌશલ, લેખન

Course Objectives Student Teachers will be able to	<ul style="list-style-type: none"> • વિદ્યાર્થીઓનો ગુજરાતી ભાષા સાથેનો લગાવ વધશે . • વિદ્યાર્થીઓ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા માટે સક્ષમ બનશે . • વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ભાષાના વ્યવહારિક લેખન તરફ અભિમુખ બનશે . 			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	સાહિત્યિક અને સાંસ્કૃતિક નિબંધો :- (કેળવણી, સાંપ્રત સમસ્યા, રાષ્ટ્ર ભાવના, પ્રવાસ, સાહિત્ય, સામાજિક વગેરે વિષય સંદર્ભે નિબંધો વિશે તૈયારી કરાવવી) અહેવાલ લેખન – અરજી લેખન, પત્ર લેખન	25	15	2
2	અલંકાર – ઉપમા, ઉત્પેક્ષા, વ્યતિરેક, અન્નવય, વ્યાજસ્તુતિ, સજ્જવારોપણ, વર્ણાનુપ્રાસ, રૂપક, શબ્દાનુપ્રાસ, અંત્યાનુપ્રાસ, છંદ – મંદાકાંતા, શિખરણી, પૃથ્વી, વસંતતિલકા, અનુષ્ટુપ, શાદ્દૂલવિક્રીડિત, ચોપાઈ, ઝૂલાણા, દોહરો, હરિગીત	25	15	
Course Outcome	<ul style="list-style-type: none"> • વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ભાષાનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત થશે . • વિદ્યાર્થીઓ વિવિધ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓમાં સફળતા તરફ આગળ આવશે . • વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ભાષાની વ્યવહારિક લેખન પ્રાપ્ત કરશે . 			
References:	૧ સાહિત્ય નિબંધો અને લેખન કૌશલ્ય – સંપાદક – મફત ઓઝા, રતિલાલ સા. નાયક ૨ ભાષા સજ્જતા અને લેખન કૌશલ્ય – ડો. યોગેન્દ્ર વ્યાસ, પ્રાશ્વ પ્રકાશન ૩ અપઠિત હિતનો આસ્વાદ અને સંવાદ -ડો. રતિલાલ દવે અને અન્ય લેખકો, સરસ્વતી પુસ્તક ૪ અપઠિત લેખન કૌશલ્ય અને પરિશીલન – ડોનીતિન વડગામા .			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL**शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम****Effective from Academic Year 2025-26**

Programme	Shastri (B.A.)	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	6	Total Marks	25(T)+25(I)=50
Subject Name	HINDI	Total Hours	30
Subject Code	6537	Total Credits	02
Subject Type	AEC-6537	Paper No	5

Name of the Text Book :- रश्मिरथी (खण्डकाव्य)

Course Objectives Student Teachers will be able to	<ul style="list-style-type: none">छात्र महाभारतकालीन घटनाओं का विस्तार से अध्ययन करेंगे।महाभारत के अल्पज्ञात पात्रों के बारे में जानेंगे।छात्र महाभारत की सामाजिक-व्यवस्था को समझेंगे।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	हिन्दी खण्डकाव्य- उद्भव और विकास, खण्डकाव्य- परिभाषा, लक्षण	25	15	
2	'रश्मिरथी'- का कथानक, 'रश्मिरथी' का भावपक्ष-कलापक्ष, 'रश्मिरथी' में पात्रों का चरित्रांकन 'रश्मिरथी' में आधुनिकता, 'रश्मिरथी' में मिथकीयता, दिनकर का व्यक्तित्व-कृतित्व	25	15	2
Course Outcome	<ul style="list-style-type: none">छात्र महाभारतकालीन घटनाओं का विस्तार से अध्ययन करेंगे।महाभारत के अल्पज्ञात पात्रों के बारे में जानेंगे।छात्र महाभारत की सामाजिक-व्यवस्था को समझेंगे।			
अभ्यासग्रन्थ :	1. रश्मिरथी-खण्डकाव्य, दिनकर, लोकभारती प्रकाशन, पहली मंज़िल, दरबारी बिल्डींग, महात्मा गांधी मार्ग, इलाहाबाद			
References:	<ul style="list-style-type: none">हिन्दी महाकाव्य-सिद्धान्त और मूल्यांकन, देवीप्रसाद गुप्त, अपोलो पब्लिकेशन, जयपुरमहाभारत का आधुनिक हिन्दी प्रबन्धकाव्यों पर प्रभाव, विनय, सन्मार्ग प्रकाशन, दिल्लीदिनकर व्यक्तित्व एवं कृतित्व, सं.जगदीशप्रसाद चतुर्वेदी, प्रवीण प्रकाशन, नई दिल्लीदिनकर- एक अध्ययन, डॉ. ललिता अरोड़ा, भारतीय ग्रन्थ निकेतन			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2025-26

Programme	Shastri (B.A.)	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	6	Total Marks	25(T)+25(I)=50
Subject Name	English (Grammar and Composition)	Total Hours	30
Subject Code	6538	Total Credits	02
Subject Type	AEC-2538	Paper No	5

Name of the Text Book :- **Text: Pinnacle: A Textbook for College Students: McMillan**

Course Objectives	<ul style="list-style-type: none"> This course intends to orient students towards English language Specially those students who have not been offered English as a subject in their 10+2 structure. To encourage students into learning English language in interactive learner friendly manner. To expose key concepts of different grammatical forms as well as various aspects of language. To make the students aware about the Indian as well as foreign culture and civilization through prescribed texts. The course intends to strengthen the student language skills- verbal and written both. The course focuses on empowering students' ability in creative writing.
--------------------------	--

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	Text: Pinnacle: A Textbook for College Students: McMillan (Section-01) Prose: 1. The boy who broke the bank - Ruskin Bond 2. Black Boy - Richard Wright Poems: 1. Where the mind is without fear- Rabindranath Tagore 2. The road not taken - Robert Frost	25	15	1
2	Grammar: 1. Simple - Compound - Complex sentences 2. Question Tag Composition: 1. Questionnaire 2. Resume writing	25	15	1

Course Outcome	<ul style="list-style-type: none"> The outcome of this course is that the students will be oriented towards English specially who are not so good at English. Students will learn English language in interactive learner friendly manner. Students will expose key concepts of different grammatical forms as well as various aspects of language. Students will be aware of Indian and altogether foreign culture and civilization. Students will be strengthened in language skills and creative writings.
-----------------------	--

References:	Text: Pinnacle: A Textbook for College Students: McMillan
--------------------	--

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम Effective from Academic Year 2025-26

Programme	Shastri (B.A.)	Name of Faculty	Adhunik Gyan Vigyan
Semester	6	Total Marks	25(T)+25(I)=50
Subject Name	English and Communication Skills	Total Hours	30
Subject Code	6539	Total Credits	02
Subject Type	AEC-2539	Paper No	5

Course Objectives :	<ul style="list-style-type: none"> • To initiate the students' into developing the skills of communication. • To expose key concepts of different communication forms as well as various aspects of communication. • To acquire ability in communication by developing students presentation and interview skills.
----------------------------	---

COURSE CONTENT/SYLLABUS

UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	Chapter -7 :-Formal Presentation : <ul style="list-style-type: none"> • Planning • Outlining & structuring • Nuances of delivery • Controlling Nervousness & stage fright 	25	15	1
2	Chapter -8 :- Interviews <ul style="list-style-type: none"> • Objectives • Types • Job interview • Resume 	25	15	1

Course Outcome :	<ul style="list-style-type: none"> • The Student will initiate into developing the skills of communication • The Student will get skilled by the exposure to different communication skills as well as various aspects of communication • The Students will acquire ability in communication by developing presentation and interview skills.
-------------------------	--

References :	Books: <ol style="list-style-type: none"> 1. Minaxi, Raman (2013) Technical communication: Principles & Practice, New Delhi: OUR 2. Leech, Geoffrey and Jan svartvik A communicative Grammar of English Routledge-2002 3. High School English Grammar & Composition (Wren & Martin)
---------------------	---

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम Effective from Academic Year 2025-26

Programme	Shastri	Name of Faculty	Vyakaran
Semester	6	Marks	70
Subject	Kriyatmak Sanskrit Shikshan	Hours	45
Paper Name	6	Credits	3
Paper Code			

Course Objectives Student Teachers will be able to	अस्य पाठ्यक्रमस्य अध्ययनेन छात्राः – <ul style="list-style-type: none">संस्कृतपद्यसाहित्यस्य अर्थबोधस्य विधिं ज्ञास्यति।संस्कृतपद्यानां पदच्छेद-अन्वय-पदपरिचय-पदार्थं च स्वयं कर्तुं समर्थो भविष्यति।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	सङ्क्षेपरामायणम् – श्लोकाः १ तः ३०	25	16	1
2	सङ्क्षेपरामायणम् – श्लोकाः ३१ तः ६५	25	16	1
3	सङ्क्षेपरामायणम् – श्लोकाः ६६ तः १००	20	13	1
Course Outcome	<ul style="list-style-type: none">संस्कृतपद्यसाहित्यस्य अर्थबोधस्य विधिज्ञानम्।संस्कृतपद्यानां पदच्छेद-अन्वय-पदपरिचय-पदार्थं च स्वयं कर्तुं समर्थम्।			
References:	<ul style="list-style-type: none">Teach Yourself Sanskrit, तृतीया दीक्षा संक्षेपरामायणम्, राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्, सम्पादकः प्रो. वेम्पटी कुटुम्बशास्त्री।संसाधनी –https://sanskrit.uohyd.ac.in/scl/e-readers/sankshepa_ramayanam/index.html			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम Effective from Academic Year 2025-26

Programme	Shastri-Shikshashastra	Name of Faculty	Education
Semester	06	Marks	35+15=50
Subject	General English	Hours	34
Paper No.	08	Credits	02
Paper Code		Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	•			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	English as a language :- 1.1 Sounds Consonants and vowel 1.2 Syllable, Stress and Intonation 1.3 Types of sentences	12	11	0.5
2	Listening exercises for developing basic sounds in English Language	10	10	0.5
3	Reading and Writing :- 3.1 Developing reading & writing skills among learners 3.2 Writing letter, application report	06	06	0.5
4	Study of Basic Grammer of English Language :- 4.1 Parts of speech, Articles 4.2 Tenses, Active-Passive voice 4.3 Model Auxiliazy, Degree of comparision	07	07	0.5
Course Outcome	•			
Reference Books:	•			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

**शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम
Effective from Academic Year 2025-26**

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	06	Marks	15+35=50
Subject	Education Evaluation	Hours	34
Paper No.	08	Credits	02
Paper Code		Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	•			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	मापन अने मूल्यांकन -: 1.1 मापन संकल्पना : 1.2 मापन प्रकारे : 1.3 मूल्यांकन लक्षात, संकल्पना :	25%	8.5	0.5
2	मूल्यांकन -: 2.1 मूल्यांकन उपयोगी : 2.2 मापन अने मूल्यांकन वर्येनो भेद 2.3 सतत सर्वग्राही मूल्यांकन महत्व, संकल्पना :	25%	8.5	0.5
3	मापनना साधनो -: 3.1 अवलोकन : संकल्पना लाभ, प्रकार, 3.2 ओणभयादी : संकल्पना लाभ, 3.3 अवलोकन मर्यादा : ओणभयादी ,	25%	8.5	0.5
4	शैक्षणिक संशोधन -: 4.1 शैक्षणिक संशोधन लक्षात, अर्थ: 4.2 शैक्षणिक संशोधनना प्रकार 4.3 मूळगत संशोधन अने व्यवहारीक संशोधन वर्येना तक्रार	25%	8.5	0.5
Course Outcome	•			
Reference Books:	•			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

**शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम
Effective from Academic Year 2025-26**

Programme	Shastri-Shikshashastrī	Name of Faculty	Education
Semester	06	Marks	15+35=50
Subject	पर्यावरण शिक्षण	Hours	34
Paper No.	08	Credits	02
Paper Code		Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	•			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	पर्यावरण अर्थ-: मलत्त्व तथा विविध परिबणो ,संकल्पना , 1.1 पर्यावरण अर्थ ,संकल्पनामलत्त्व , 1.2 समाज अने पर्यावरणनो आंतर संबंध 1.3 पर्यावरण प्रदूषणजण ,वायु प्रदूषण ,विस्फोट वस्ती ,ध्वनि प्रदूषण : प्रदूषण	25%	8.5	0.5
2	पर्यावरण आंतर संबंध तथा घटको -: 2.1 पर्यावरणना विविध परिबणोनो आंतरसंबंध 2.2 पर्यावरणना घटको कार्बनयक ,जणयक : 2.3 पोषणीय विकास अने आंतरराष्ट्रीय दृष्टिकोण	25%	8.5	0.5
3	पर्यावरण संरक्षण अने सभानता -: 3.1 पर्यावरण संरक्षण अर्थ मलत्त्व , 3.2 संरक्षणना प्रकार स्त्रोतोनो ,विविधता ,जंगल ,उर्ज ,जमीन ,सज्जवोनी जणवणी (जणवणी 3.3 पर्यावरण सभानता माटेनी शाणाओनी प्रवृत्तियो	25%	8.5	0.5
4	पर्यावरण रक्षणना आंदोलनो -: नीतिओ ,प्रोजेक्ट , 4.1 पर्यावरण रक्षणना प्रोजेक्टदुगल प्रोजेक्ट अने ,मगरमरछ परियोजना-: सिंड परियोजना 4.2 पर्यावरण रक्षणना आंदोलनो नर्मदा ,टिडरीबंध विरोधी आंदोलन-: ,भयावो आंदोलन शीपको आंदोलन ,पश्चिम घाट भयावो आंदोलन 4.3 पर्यावरण संरक्षण कायदो)पृष्ठभूमि नीतिओ (२- १-धारा) (१- अध्याय ,	25%	8.5	0.5
Course Outcome	•			
Reference Books:	• धोरण ना विद्यार्थीओनी पर्यावरण सभानतानो अभ्यास ४- लेपक - डो. मोहनबाई पटेल .			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम Effective from Academic Year 2025-26

Programme	Shastri-Shikshashastra	Name of Faculty	Education
Semester	06	Marks	15+35=50
Subject	संस्कृतशिक्षणम्	Hours	34
Paper No.	09	Credits	02
Paper Code	PSS1-2	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	•			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	पाठायोजनम् 1.1 गद्य-पद्य-व्याकरणस्य पाठायोजनम् 1.2 कथायाः पाठायोजनं तथा च संस्कृतशिक्षणे सङ्गणकस्य प्रयोगः 1.3 हर्बटीय-पञ्चपदी	25%	8.5	0.5
2	भाषाकौशलम् 2.1 श्रवण-पठनकौशले 2.2 भाषण-लेखनकौशले 2.3 रचना-अनुवादकौशले, भाषाप्रयोगशालाः	25%	8.5	0.5
3	पाठ्यपुस्तकम्, पाठ्यक्रमश्च 3.1 पाठ्यक्रमनिर्माणस्य प्रमुखसिद्धान्ताः 3.2 पाठ्यपुस्तकस्य आवश्यकता, उद्देश्यानि, निर्माणस्य सिद्धान्ताः 3.3 संस्कृतशिक्षणस्य सामान्यसिद्धान्ताः	25%	8.5	0.5
4	संस्कृतशिक्षणविधयः 4.1 पाठ्यसहगामिकक्रियायाः उद्देश्यानि, प्रकाराः 4.2 ह्युरिस्टिकविधिः, पाठ्यपुस्तकविधिः 4.3 दण्डान्वयविधिः, खण्डान्वयविधिः	25%	8.5	0.5
Course Outcome	•			
Reference Books:	•			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

**शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम
Effective from Academic Year 2025-26**

Programme	Shastri-Shikshashastrī	Name of Faculty	Education
Semester	06	Marks	15+35=50
Subject	गुजराती पद्धति	Hours	34
Paper No.	10	Credits	02
Paper Code	PSS2-2	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	•			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	मातृभाषा शिक्षणनुं आयोजन 1.1 पाठ आयोजन-संकल्पना ,मडत्व ,सोपान 1.2 ऐकम आयोजन-संकल्पना अने सोपानो 1.3 तास आयोजन अने ऐकम आयोजन वरये साम्य-वैषम्य 1.4 गद्य-पद्य , व्याकरण , लेखन पाठोनुं आयोजन	25%	8.5	0.5
2	मातृभाषा शिक्षणमां सडायक उपकरणो 2.1 दृश्य-श्राव्य साधनोनुं मडत्व , मर्यादाओ 2.2 दृष्टिगम्य , श्रुतगम्य अने दृष्टिश्रुतगम्य साधनो 2.3 शब्दकोश , विश्वकोश , लीतपत्रो , चार्ट , क्लेशकार्डनी उपयोगिता 2.4 भाषाप्रयोगशाळा , टेपरेकोर्डर , कम्प्युटरनी उपयोगिता	25%	8.5	0.5
3	मातृभाषा शिक्षणमां सडायक सड-अभ्यास प्रवृत्तिओ 3.1 मातृभाषा शिक्षणमां सडायक सड-अभ्यास प्रवृत्तिओनी संकल्पना अने उपयोगिता 3.2 नाट्यीकरण अने कविसम्मेलन 3.3 अंकप्रकाशन अने शब्दरमत	25%	8.5	0.5
4	मातृभाषा शिक्षणमां परीक्षण अने मूल्यांकन 4.1 मूल्यांकननी संकल्पना अने अगत्यता 4.2 आदर्श प्रश्नपत्रना लक्षणो 4.3 निबंधप्रकार , लघुजवाबी , अनात्मलक्षी प्रश्नोनी रचना , मडत्व अने मर्यादाओ	25%	8.5	0.5
Course Outcome	•			
Reference Books:	•			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम Effective from Academic Year 2025-26

Programme	Shastri-Shikshashastra	Name of Faculty	Education
Semester	06	Marks	15+35=50
Subject	हिन्दी शिक्षण पद्धति	Hours	34
Paper No.	10	Credits	02
Paper Code	PSS2-2	Subject Code	EC2

Course Objectives Student Teachers will be able to	•			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	हिन्दी भाषा शिक्षा की पाठ योजना 1.1 पाठ योजना-संकल्पना, महत्त्व, सोपान, इकाई योजना-संकल्पना, सोपान 1.2 सामान्य पाठ योजना और इकाई योजना के बीच भेद 1.3 हिन्दी व्याकरण शिक्षा का अर्थ, आवश्यकता, उद्देश्य एवं प्रवृत्तियाँ	25%	8.5	0.5
2	भाषा शिक्षा के सूत्र, परीक्षण तथा शिक्षक 2.1 भाषा शिक्षण के सूत्र 2.2 परीक्षा पद्धति के कोष एवं सुधार के उपाय 2.3 हिन्दी शिक्षक का महत्त्व एवं योग्यताएँ	25%	8.5	0.5
3	द्वितीय भाषा के सिद्धान्त, लिपि, भाषा की स्थिति 3.1 भाषा शिक्षा के सिद्धान्त 3.2 देवनागरी लिपि-विशेषताएँ, मर्यादाएँ, लिपि का विकास 3.3 हिन्दी वर्तमान अवस्था तथा सुधार के उपाय	25%	8.5	0.5
4	ग्रन्थालय एवं सर्जनात्मकता की शिक्षा 4.1 ग्रन्थालय का महत्त्व एवं उपयोगिता 4.2 सर्जनात्मकता का अर्थ, उद्देश्य तथा महत्त्व, प्रकार-मौखिक, लिखित 4.3 व्याकरण शिक्षा-अर्थ, आवश्यकता	25%	8.5	0.5
Course Outcome	•			
Reference Books:	• भाषा १ और २ का अध्ययन, ले.- डॉ. पाठक • हिन्दी शिक्षण पद्धति, ले.- डॉ. पाठक			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

**शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम
Effective from Academic Year 2025-26**

Programme	Shastri-Shikshashastra	Name of Faculty	Education
Semester	06	Marks	15+35=50
Subject	English Method	Hours	34
Paper No.	10	Credits	02
Paper Code	PSS2-2	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	•			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Weightage	Hours	Credits
1	Lesson Planning and Procedure 1.1 Importance of Lesson Planning 1.2 Stray Lesson and Unit Lesson Planning in ELT	25%	8.5	0.5
2	Resources and Problems in ELT 2.1 Text Book- Importance and various aspects of Reviewing a text book 2.2 ELT Resources- Dectionary, Thesaurus, Electronic Media 2.3 Causes and remedies of the following ELT Problems- (1) Pronunciation, (2) Syntax, (3) Spelling, (4) Hand writing	25%	8.5	0.5
3	Teaching of Composition and Action Research 3.1 Teaching of Composition, Types of Composition (Oral-written, Controlled, Guided), Forms of Composition (Story, Paragraph, Letter, Essay, Report writing) 3.2 Action Research- Concept and steps	25%	8.5	0.5
4	Evaluation 4.1 Evaluation- Concept and types (Oral-written), Types of question and their construction (Essay type, Short Answer type, Objective type) 4.2 (i) Essential of a good Question Paper, (ii) Preparing a Blueprint of a Question Paper	25%	8.5	0.5
Course Outcome	•			
Reference Books:	•			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

**शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम
Effective from Academic Year 2025-26**

Programme	Shastri-Shikshashastra	Name of Faculty	Education
Semester	06	Marks	15+35=50
Subject	संस्कृतविषयवस्तुशिक्षणम्	Hours	34
Paper No.	11	Credits	02
Paper Code	SS1-2	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	•			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	गुजरातराज्य-शालापाठ्यपुस्तक-मण्डलस्य दशमकक्षायाः पाठ्यपुस्तकम् 1.1 दशमकक्षायाः पाठ्यपुस्तके समाविष्टाः गद्यकृतयः 1.2 दशमकक्षायाः पाठ्यपुस्तके समाविष्टाः पद्यकृतयः 1.3 दशमकक्षायाः पाठ्यपुस्तके समाविष्टं व्याकरणम्	12	11	0.5
2	संस्कृतवाङ्मयाधिकारः 2.1 भारतस्य राजपुरुषाः- महाराणाप्रतापः, शिवाजी, वीराङ्गना लक्ष्मीबाई, वीरसावरकरः, सुभाषचन्द्रः, सरदारपटेलः 2.2 षड्वेदाङ्गानां सङ्क्षिप्तपरिचयः- शिक्षा, कल्पम्, व्याकरणम्, निरुक्तम्, छन्दः, ज्योतिषम् 2.3 स्मृतिसाहित्यस्य सङ्क्षिप्तपरिचयः- याज्ञवल्क्यस्मृतिः, मनुस्मृतिः, पराशरस्मृतिः	10	10	0.5
3	सर्जनात्मक-अभिव्यक्तिः 3.1 सर्जनात्मकनिबन्धाः 3.2 पत्रालेखनम् 3.3 वृत्तान्तलेखनम्	06	06	0.5
4	व्याकरणशिक्षणम् 4.1 संज्ञाविधायकसूत्राणि 4.2 संस्कृतव्याकरणस्य प्रमुखपारिभाषिकशब्दानां पारिभाषीकरणम्- पदम्, प्रातिपदिकम्, विभक्तिः, सन्धिः, समासः, समासान्तः, सम्प्रसारणम्, कृत्, कृत्य, धात्ववयवः, द्वित्वम् 4.3 उपसर्गप्रकरणम्	07	07	0.5
Course Outcome	•			
Reference Books:	•			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

**शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम
Effective from Academic Year 2025-26**

Programme	Shastri-Shikshashastri	Name of Faculty	Education
Semester	06	Marks	15+35=50
Subject	गुजराती विषयवस्तु	Hours	34
Paper No.	12	Credits	02
Paper Code	SS2-2	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	•			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	धो-टना द्वितीय सत्रना गुजराती प्रथमभाषाना गु.रा.शि.बोर्डना पाठ्यपुस्तकमां गद्य-पद्यमां समाविष्ट कृतिओनो अभ्यास	12	11	0.5
2	साहित्यकारोना जीवन-: कवन-मीराबाई ,नर्मद ,कनेयावाव मुनशी ,मणिशंकर रत्नञ्च भट्ट साहित्य स्वरूपो अकांकी ,निबंध ,सोनेट ,छप्पा -:	10	10	0.5
3	लेखनकार्य 3.1 अरञ्जलेखन ,पत्रलेखन ,अलेवाललेखन	06	06	0.5
4	व्याकरण 4.1 क्रियाविशेषण ,निपात अने संयोजको ,समास) दृवन्द्व ,मध्यमपदवोपी ,द्विवगु ,कर्मधारय ,भलुव्रीडि(07	07	0.5
Course Outcome	•			
Reference Books:	•			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम Effective from Academic Year 2025-26

Programme	Shastri-Shikshashastra	Name of Faculty	Education
Semester	06	Marks	15+35=50
Subject	हिन्दी विषयवस्तु	Hours	34
Paper No.	12	Credits	02
Paper Code	SS2-2	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	•			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	कक्षा-८ द्वितीय सत्र हिन्दी द्वितीय भाषा के गु.रा.शि.बोर्ड के पाठ्यपुस्तक में समाविष्ट कृतियों का अध्ययन	12	11	0.5
2	साहित्यकारों का जीवन एवं कृतियाँ 2.1 साहित्यकार- प्रेमचन्द, सूर्यकान्त त्रिपाठी, जयशंकर प्रसाद, कबीरदास 2.2 साहित्य स्वरूप- आलोचना, उपन्यास, नाटक	10	10	0.5
3	लेखन शिक्षण 3.1 अपठित गद्यांश या पद्यांश पर आधारित प्रश्न, विज्ञापन, पत्र लेखन 3.2 प्रारूप के आधार पर कहानी लेखन	06	06	0.5
4	व्याकरण शिक्षण 4.1 क्रिया (अकर्मक, सकर्मक) 4.2 अलंकार (उत्प्रेक्षा, यमक, अनुप्रास, रूपक), समास (द्विगु, अव्ययीभाव)	07	07	0.5
Course Outcome	•			
Reference Books:	• सम्पूर्ण हिन्दी व्याकरण और रचना, ले.- डॉ. अरविन्द कुमार • हिन्दी साहित्य का इतिहास, ले.- आचार्य रामचन्द्र शुक्ल			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

शास्त्रीशिक्षाशास्त्री (B.A. B.Ed. 4 Year) पाठ्यक्रम Effective from Academic Year 2025-26

Programme	Shastri-Shikshashastra	Name of Faculty	Education
Semester	06	Marks	15+35=50
Subject	English Content	Hours	34
Paper No.	12	Credits	02
Paper Code	SS2-2	Subject Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	•			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	A detailed study of text book of standard-8 English (S.L.) Semester-2 prescribed by Gujarat State Education Board	12	11	0.5
2	2.1 Comprehension- Short Notes, Frame Questions 2.2 Make Sentences with the use of clues, Correct the False Sentence, Summary Writing	10	10	0.5
3	Developing Writing Application Letter Writing	06	06	0.5
4	Grammar Active-Passive Direct-Indirect Speech Tenses	07	07	0.5
Course Outcome	•			
Reference Books:	•			